

משום דנטולה אני מן היהודים רבי יוסי קתני לה ומשום שהמשנה של נטולה מן היהודים רבי יוסי הוא בעל המשנה.

ומנין שהתנא של המשנה הוא רבי יוסי?

דאמר רב הונא: כוליה פירקין רבי יוסי היא שכל המשניות בפרקין השנויות בסתמא הם מדברי רבי יוסי.

ממאי — ומנין לרב הונא כן.

כיון דקתני במתניתין רבי יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש

למה ליה תו למיתנא מדוע המשנה צריכה לכפול ולכתוב —

הרי זה יפר דברי רבי יוסי.

שמע מינה מכאן ואילך כל המשניות שבפרק זה רבי יוסי היא, אבל לרבנן עדיין יש להסתפק אם מניעת תשמיש נחשב לענוי נפש או לא⁽²⁷⁾.

אמר שמואל משמיה דלוי —

כל נדרים בעל מפר לאשתו כל הנדרים שיש בהם ענוי לאשה נחשבים לענוי נפש.

חזין — מן הנאתי על פלוני שאינו מפר שאסרה על פלוני ליהנות ממנה, כיון שאין בו ענוי נפש, אין הבעל יכול להפר

אמר ליה: תניתיה, הרי שנינו דין זה במשנתנו!

דתנן: ונטולה אני מן היהודים, אם אסרה על עצמה הנאת תשמיש מכל היהודים, ואף בעלה בכלל הנדר —

א-29 יפר חלקו, כדי שתהא מותרת לו, ומשמשותו.

ותהא נטולה מן היהודים.

הנדר עדיין קיים לגבי כל היהודים, ואם נתגרשה, אסורה על כל העולם.

ואי אמרת שמניעת תשמיש נדר ענוי נפש הוי — אמאי תהא נטולה מן היהודים? למה היא תהא אסורה על כל ישראל, והרי כיון שזה נחשב לנדרי ענוי נפש, הבעל יכול להפר את הנדר לכל ישראל.⁽²⁶⁾

שמע מינה, שמניעת תשמיש — דברים שבינו לבינה הויין, ולא ענוי נפש.

ולכך אינו מפר אלא לעצמו, אבל אם התגרשה, אסורה על כל העולם.

ודחי — לרבנן תבעי לך דעדיין יש להסתפק לפי רבנן, כיון שהתנא של המשנה, הוא רבי יוסי, והוא הרי סובר שמניעת תשמיש אינו ענוי נפש, וכמו ששנינו בברייתא בדף הקודם, אבל לרבנן עדיין יש להסתפק אם מניעת תשמיש הוא ענוי נפש או לא.

26. אלא בגדר דברים שבינו לבינה, לכך אסורה על היהודים.

27. ומבאר הר"ן שכיון שלמסקנא הגמרא לא

ובחידושי רבי עקיבא איגר תמה שעדיין יש לומר דמניעת תשמיש נחשב לענוי נפש, אלא כיון שכתב הר"ן לקמן [צב,] שמדובר שהתשמיש קשה לה, אינו נחשב לענוי נפש,

אבל אם אסרה על עצמה את הנאת פלוני עלי אף על פי שלא אסרה את עצמה מאדם אחד מפר שזה ענוי נפש.

תנן — אם אמרה קונם פירות מדינה זו עלי, יביא לה ממדינה אחרת, כיון שיכול להביא לה פירות ממדינה אחרת, אינו בכלל נדרי ענוי נפש, שהרי יש לה אפשרות לאכול פירות ממדינה אחרת,

הרי מבואר שאם אסרה על עצמה הנאה מדבר מסויים לחלוטין, ויש לה אפשרות להגיע להנאה ממקום אחר אינו נחשב לענוי נפש, וא"כ ודאי שאם אסרה על עצמה ליהנות מאדם מסויים, ומותרת ליהנות מכל העולם חוץ ממנו דאינו ענוי נפש.

ודחי **אמר רב יוסף דקאמרה שתביא** וכגון שאמרה קונם פירות מדינה זו עלי אם בעלה יביא לה את הפירות, וכיון שיש לה אפשרות ליהנות מ"פירות" על ידי שבעלה עצמו יביא לה פירות ממקום אחר, אינו ענוי נפש ואינו יכול להפר⁽²⁸⁾, אבל באומרת הנאת פלוני עלי כיון שמאותו פלוני אין לה אפשרות ליהנות בשום אופן, יש לומר שזה נחשב לענוי נפש.

תא שמע — שנינו בסיפא של המשנה: פירות חנוני זה עלי אין יכול להפר כיון שיכול להביא לה פירות מחנווני אחר אי"ז ענוי נפש, ואף הכא, אף על פי שאסורה בהנאה מאחר אינו ענוי נפש, כיון שיש לה אפשרות ליהנות ממישהו אחר, אינו ענוי נפש.

הכא נמי גם כאן מדובר.

דקא אמרה שתביא אתה וכיון שיש לה אפשרות ליהנות מ"פירות" על ידי שבעלה עצמו יכול להביא לה פירות מחנווני אחר, אינו ענוי נפש ואינו יכול להפר, אבל באופן שאומרת הנאת פלוני עלי, כיון שמאותו פלוני אין לה שום אפשרות ליהנות, יש לומר שזה נחשב לענוי נפש.

ופריך — מהסיפא של המשנה:

לא היתה פרנסתו אלא ממנו כיון שרק חנווני זה נותן לבעל בהקפה ולא ימצא אחר שיתן לו בהקפה, ופעמים שאין לו מעות, ונמצאת האשה מתענה הרי זה יפר כיון שזה ענוי נפש.

ואי אמרת שכל המשנה דיברה באופן דקא אמרה שתביא אתה ואסרה את הנדר רק מבעלה

אמאי יפר בסיפא, הא בארנו לעיל שזה לא נחשב לענוי נפש.

אלא מדסיפא בהכרח מדובר באופן דלא מייתי בעל שלא נדרה דוקא באופן שרק לבעל יהא איסור להביא לה פירות, ולכך אם אין פרנסתו אלא ממנו, נחשב לענוי נפש.

הוי רישא דקא מייתא היא אף ברישא מדובר באופן שאסרה על עצמה ליהנות מפירותיו של חנוני זה, ולא רק בעלה אסור, אלא

28. ומבארים הראשונים שדוקא במקום שיש לה אפשרות ליהנות בצורה אחרת מהפירות על ידי

פשטה את הספק לשיטת רבנן, אזלינן לחומרא דאינו נחשב לענוי נפש ואינו מפר אלא לעצמו

נדרים שבינו לבינה וכיון שאף לרבי יוסי זה נחשב לדברים שבינו לבינה.

ולכך אפשר לומר שרבנן סוברים שזה נחשב לענוי נפש —

אבל אם נאמר שלפי רבי יוסי זה לא נחשב אף בכלל דברים שבינו לבינה, לא מסתבר לומר שרבנן יאמרו להיפך מרבי יוסי, ויסברו שזה ענוי נפש, אבל כיון שגם לפי רבי יוסי זה נחשב לדברים שבינו לבינה שפיר י"ל שלפי רבנן זה נחשב לענוי נפש⁽³⁰⁾.

אמר רב יהודה אמר שמואל:

נדרה משתי ככרות, כגון שאסרה על עצמה, בנדר אחד, אכילת שני ככרות שלפניה.

באחת מתענה, מאי אכילת ככר אחת יגרם לה ענוי נפש, במה שנמנעת מאכילתו, כיון שהוא נעשה מקמח נקי.

ובאחת אין מתענה, אין לה ענוי נפש,

אפילו היא עצמה לא תוכל לקנות ממנו פירות⁽²⁹⁾.

אלא רישא אין יכול להפר, ודקא מייתא היא. אלא ודאי כמו שהוכחנו שברישא מדובר באופן שאסרה על עצמה ליהנות מפירותיו של חנוני זה, ואפילו היא עצמה לא תוכל לקנות ממנו פירות.

ב-ב9 ובכל זאת אין להקשות מכאן על שמואל —

ומתניתין רבי יוסי היא, דאמר רב הונא, כוליה פרקין, רבי יוסי היא. וכיון שרבי יוסי הוא בעל המשנה, ודאי דאין נדר זה נחשב לנדר ענוי נפש, אבל שמואל דיבר לפי שיטת רבנן, ולרבנן "הנאת פלוני עלי" נחשב לענוי נפש.

ומאי אין יכול להפר ואף לרבי יוסי שסובר שאינו יכול להפר, אין כוונתו שאינו יכול להפר כלל, אלא —

משום עינוי נפש אינו יכול להפר אבל מפר

ומכיון שיכולה לקבל מחנווני אחר אינו ענוי נפש, וקשיא לשמואל.

30. לפי פרוש קמא שבר"ן, ולפי זה יוצא, ששמואל פוסק כרבנן ולא כרבי יוסי. אולם הר"ן מביא שיש מפרשים שכוונת הגמ' לומר עוד תירוץ, ובאמת שמואל סובר כמו רבי יוסי. וכיון שגם רבי יוסי מודה שיכול להפר בגדר דבר שבינו לבינה, אף שמואל לא נתכוין לומר שיכול להפר בגדר ענוי נפש, אלא בגדר דבר שבינו לבינה, ולפי"ז יוצא ששמואל פסק כרבי יוסי ולא כרבנן, ולמעשה מכריע הר"ן כהפירוש הראשון, ופוסקין להלכה כרבנן.

הבעל לא חשיב הנדר לענוי נפש, אבל באופן שאסרה על עצמה הנאה מסוימת מבעלה, ואין לה שום אפשרות ליהנות הנאה זו מבעלה, אף על פי שיכולה ליהנות על ידי אדם אחר, זה נחשב לענוי נפש.

29. והר"ן מביא שיש גורסין "מדסיפא דקא מייתי בעל רישא דקא מייתא היא" ולדבריהם כוונת הגמ' דכיון שמבואר בסיפא שאם אין פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר, בהכרח שמדובר שהחנוני לא רוצה לתת פירות אלא לבעל, ולכך נחשב לענוי נפש, ואם כן אף ברישא מדובר שהיא נדרה שאין לה אפשרות לקבל מחנווני זה,